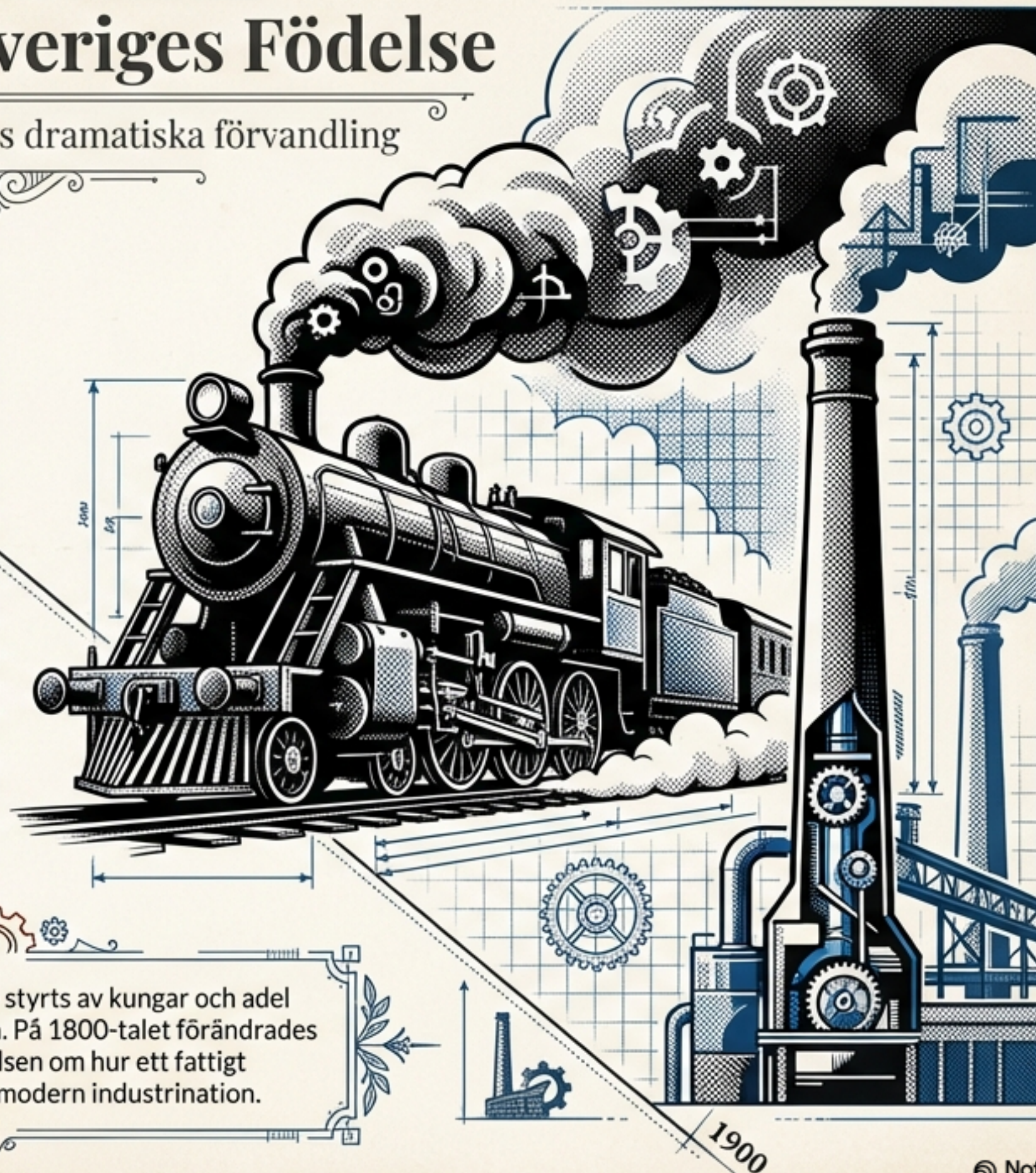

Det Moderna Sveriges Födelse

En resa genom 1800-talets dramatiska förvandling

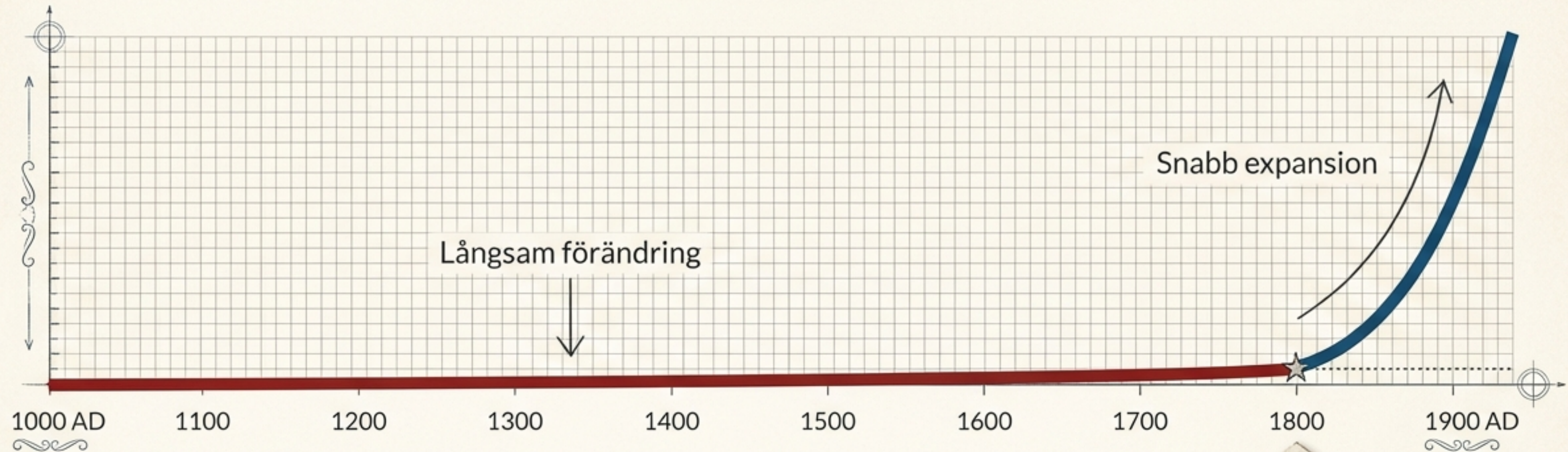
Agriculture: traditional methods, 18th and 19th centuries.

Under sekler hade Sverige styrts av kungar och adel medan folket levde av jorden. På 1800-talet förändrades allt. Det här är berättelsen om hur ett fattigt bondesamhälle blev en modern industrination.

Ett sekel av acceleration

Playfair Display Deep Charcoal

Tidigare: De flesta levde på vad naturen gav. Förändringar skedde långsamt över sekler.

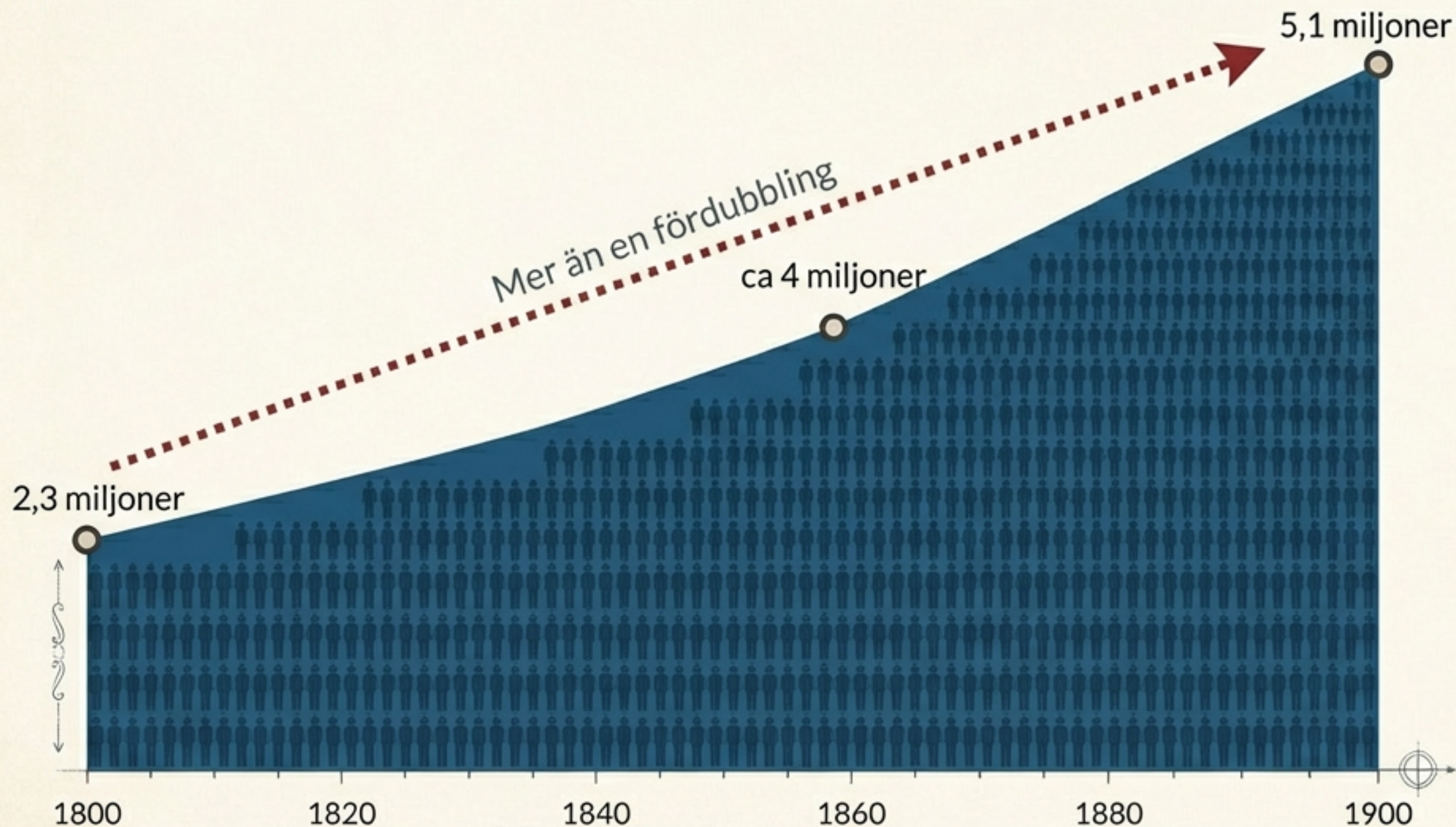
1800-talet: Mönstret bryts. Nya uppfinningar, industrialisering och demokratiska idéer ersatte det gamla ståndssamhället.

Sverige växte så att det knakade.

En befolkningsexplosion

Playfair Display Deep Charcoal

Drivkrafter: Fred, vaccin och (framförallt) effektivare matproduktion.

Konsekvens: Befolkningsökningen skapade ett tryck som tvingade fram förändring – urbanisering och emigration till Amerika.

Unionen: Ett tvångsäktenskap

Playfair Display Deep Charcoal

Två länder, en kung.
Gemensam
utrikespolitik men
separata lagar.

Missnöjet i Norge
ledde till att unionen
upplöstes fredligt efter
knappt hundra år.

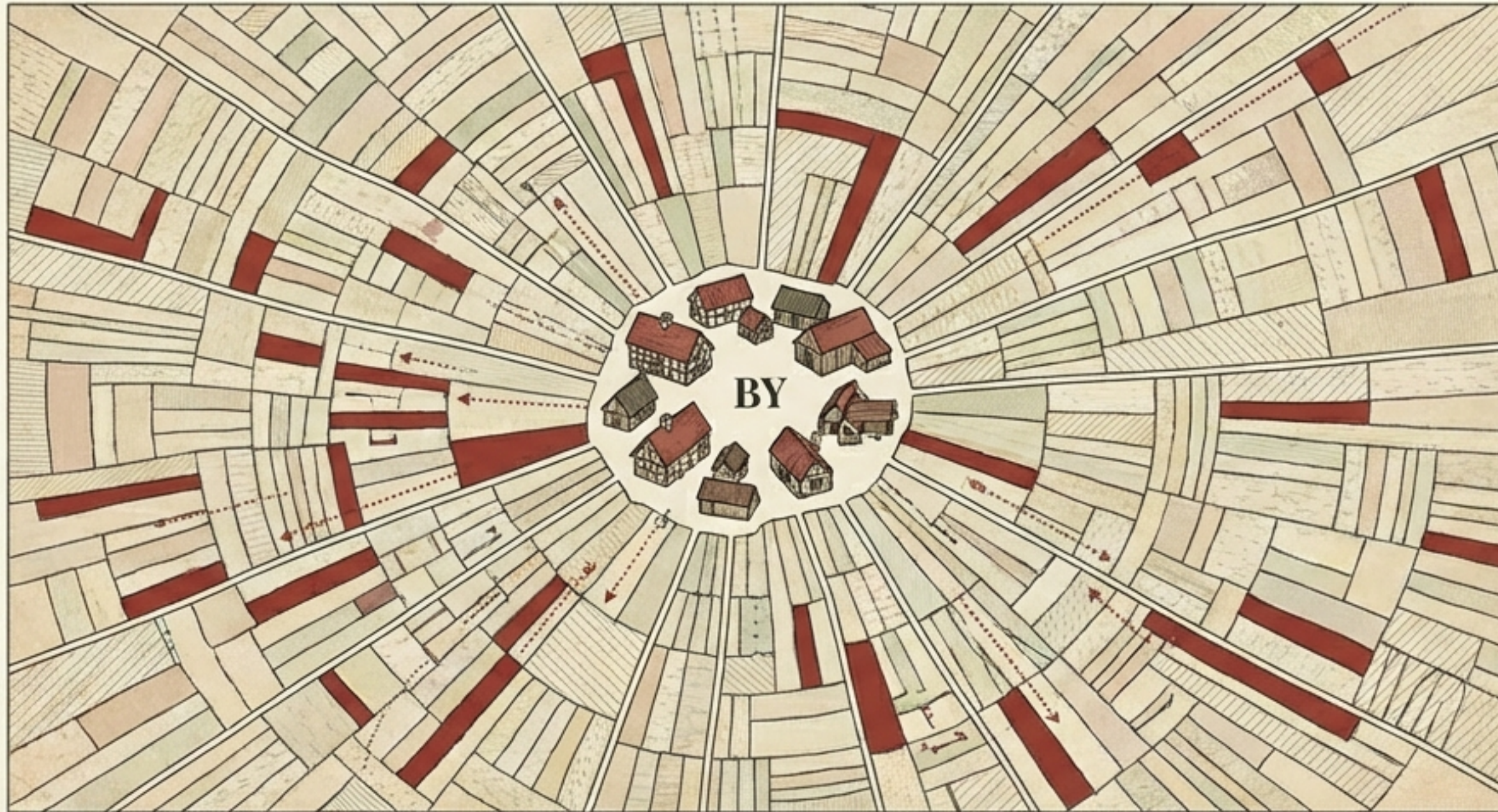
1809: Finland förloras.

1814: Unionen med Norge bildas.

1905: Unionen upplöses i Karlstad.

Det gamla systemets ineffektivitet

Playfair Display Deep Charcoal

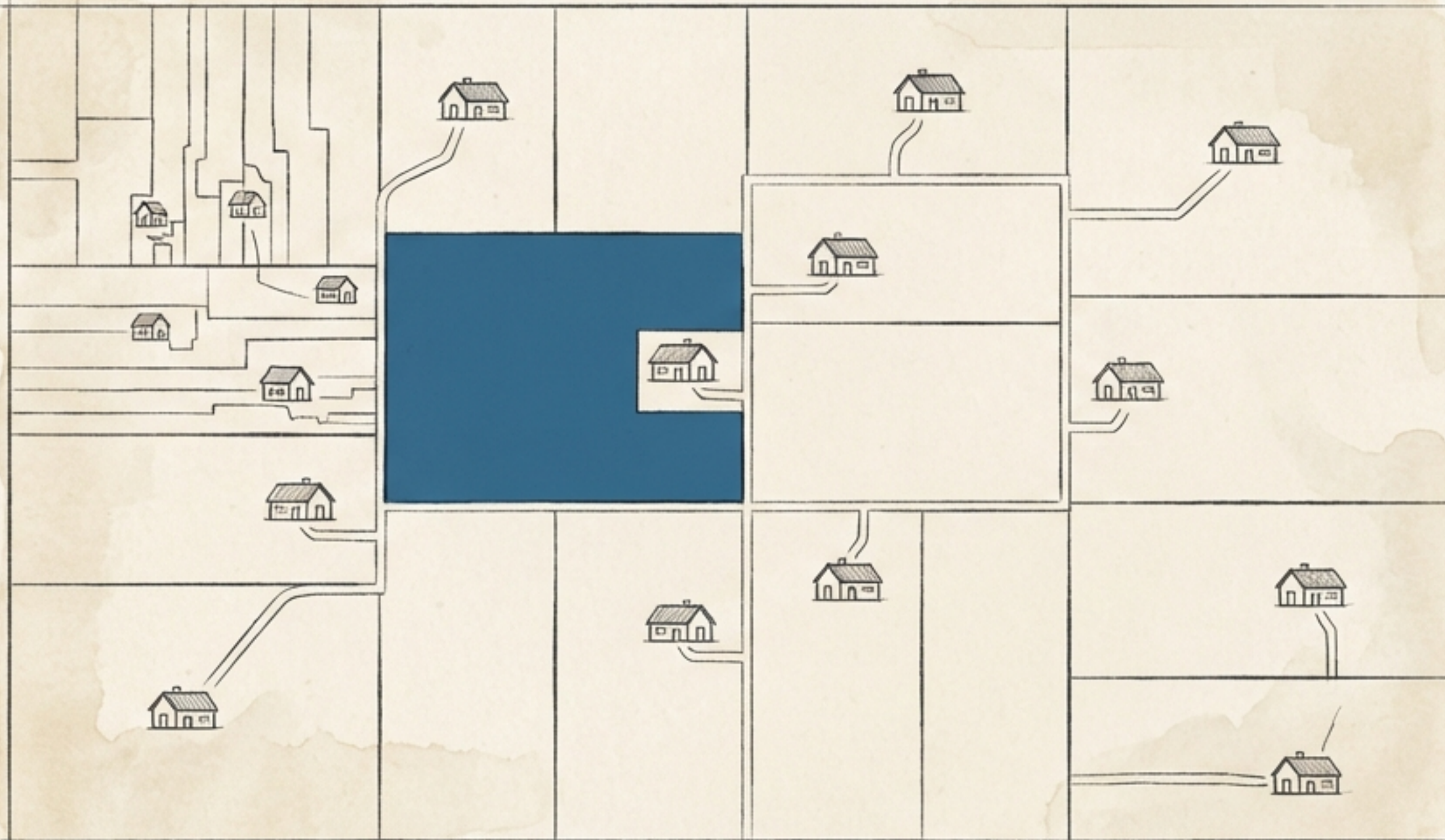

En enda bonde kunde ha sina åkrar splittrade på 70 olika ställen.

Jordbruket var
oorganiserat och
byarna trångbodda.

Det krävdes en
radikal förändring
för att öka
produktionen.

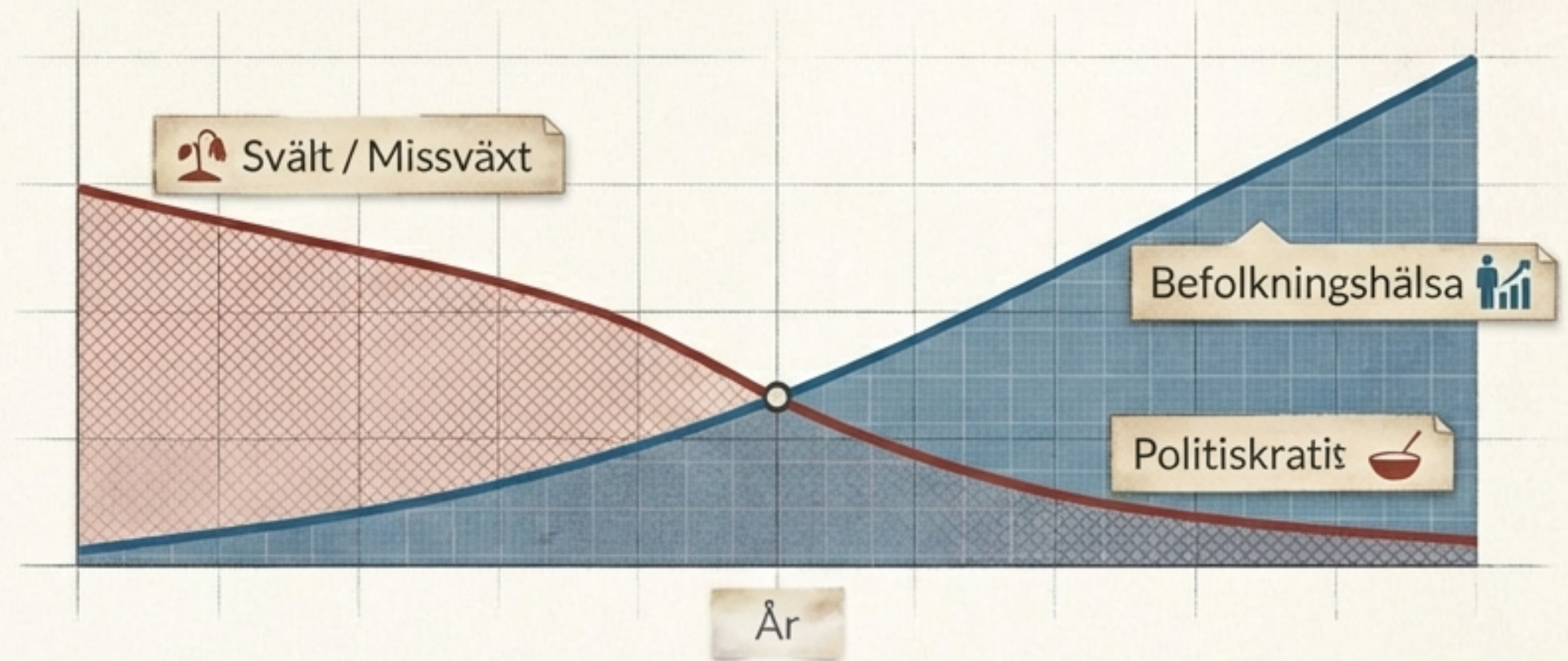
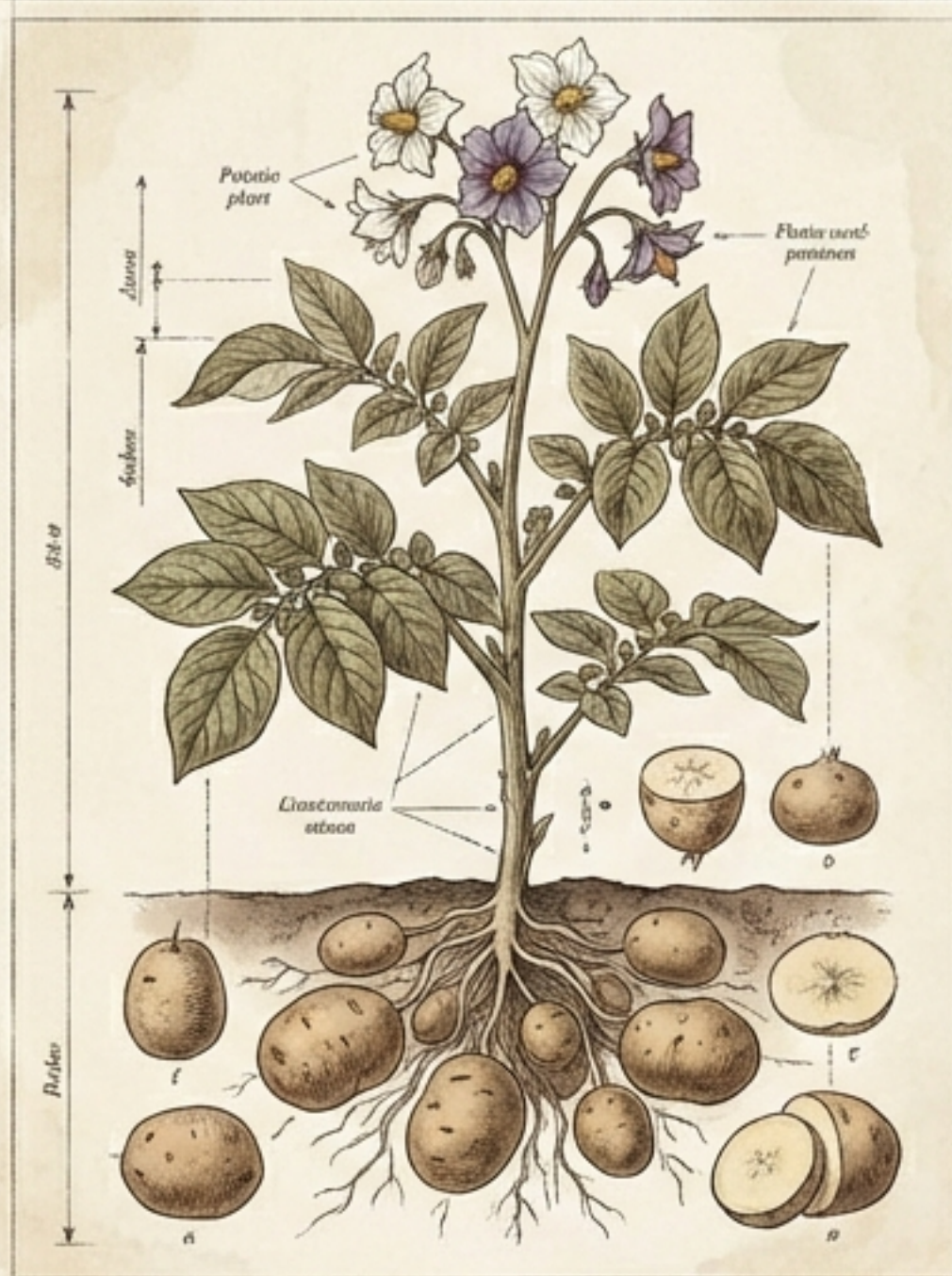
Skiftesreformerna: En ny ordning

Skiftesreformerna

1. Varje bonde fick 2–3 sammanhängande åkrar.
2. Gamla bygemenskaper splittrades.
3. Odlingssmarken utvidgades kraftigt.

Potatisen och bondens makt

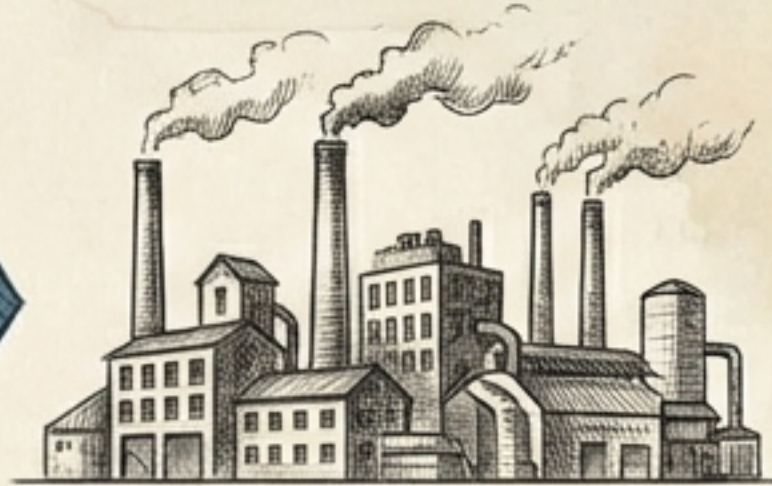

Vid mitten av 1800-talet var potatisen befolkningens viktigaste livsmedel.

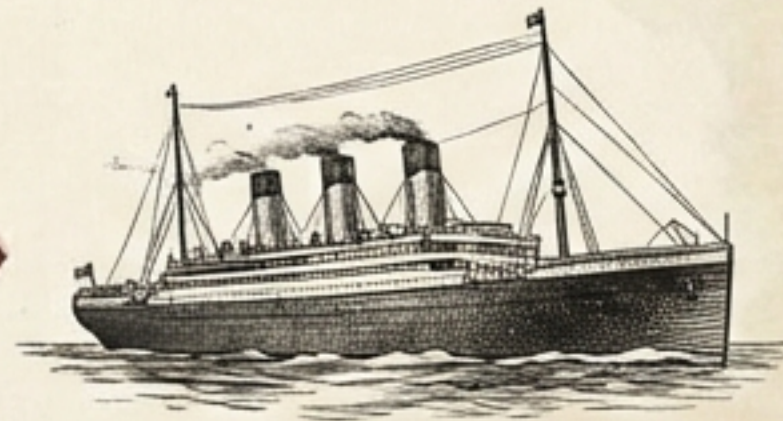
Med effektivare jordbruk och nya växtslag kunde jorden mätta fler. Bönderna fick det bättre ekonomiskt och blev en stark politisk maktfaktor i riksdagen.

Från åker till fabrik

Befolkningsöverskott
på landsbygden

Till städerna (Industri)

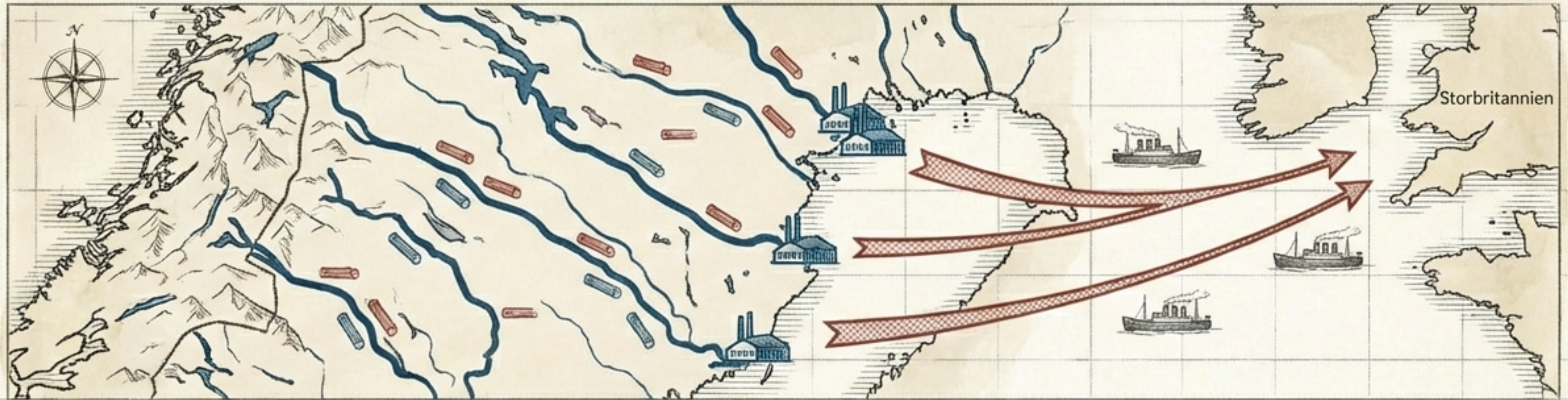
Till Amerika (Emigration)

1850: 80% arbetar
inom jordbruket

1900: 50% arbetar
inom jordbruket
(men producerar mer)

Färre händer behövdes för att så
och skörda. De som blev över
sökte sig till den framväxande
industrin.

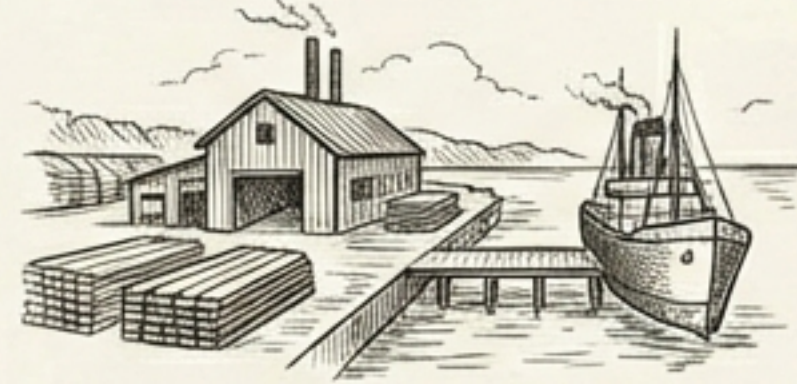
Det gröna guldet

1. Avverkning i inlandet

2. Timmer flottas på älvarna

3. Sågverk vid kusten för export

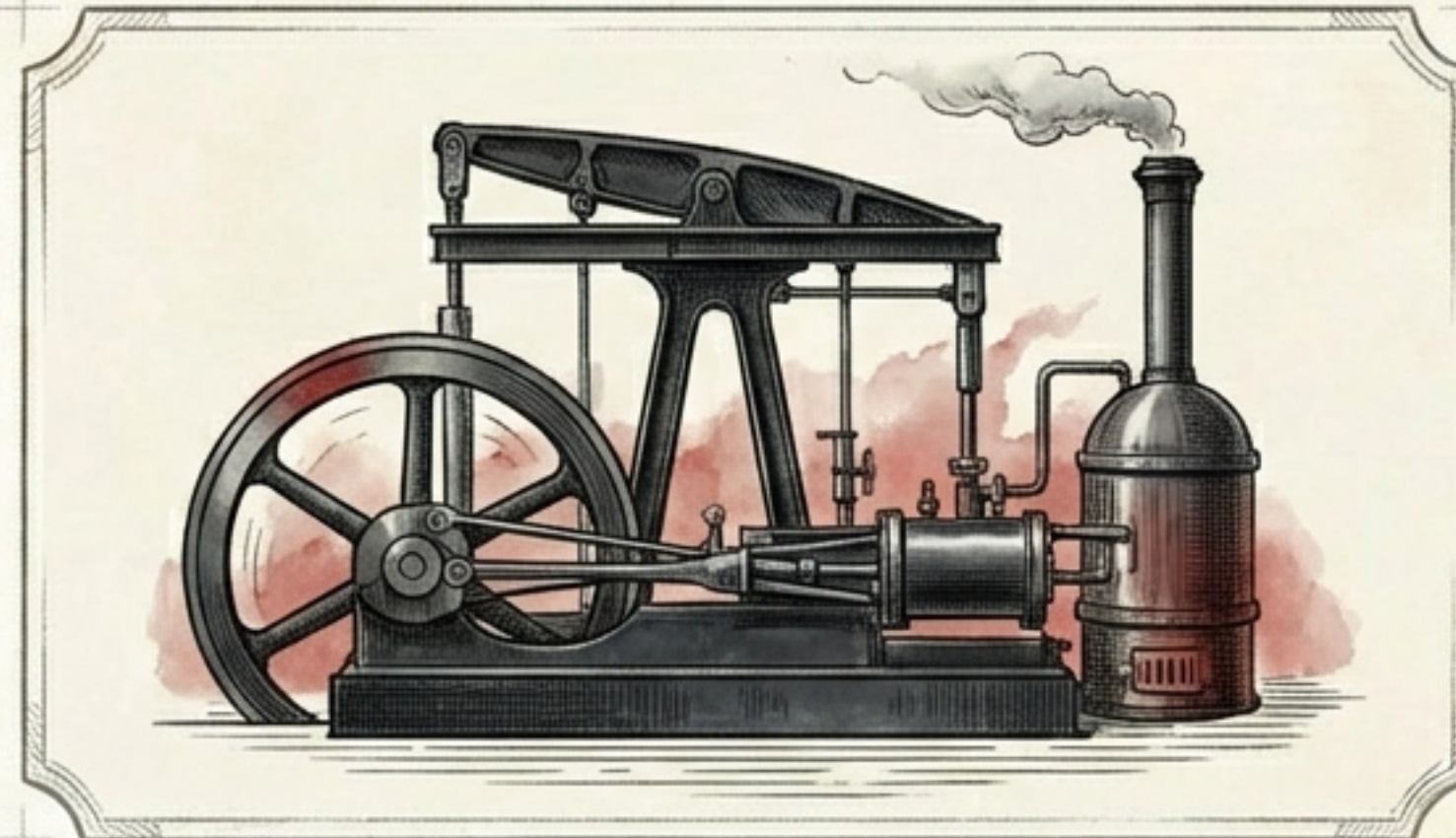
Teknikskiftet: Vatten mot Ånga

Vattenhjul

- Låst vid forsar
- Fryser på vintern
- Säsongsstyrd

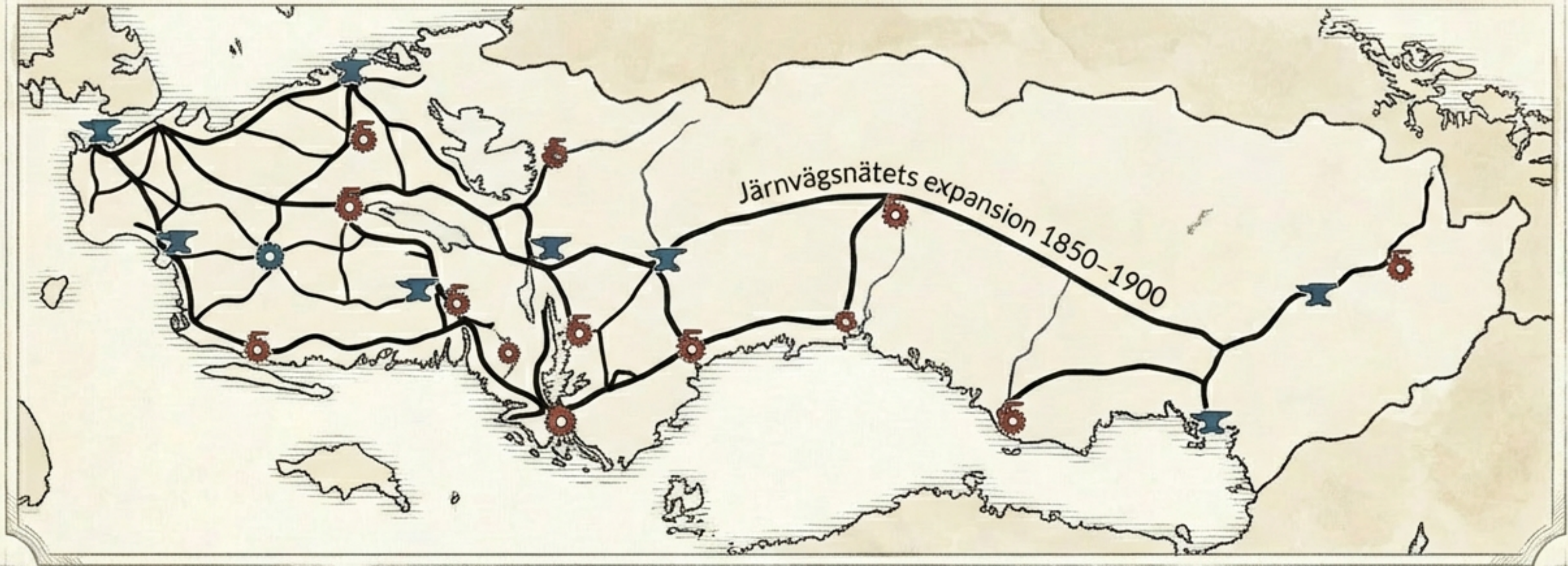
Ångmaskin

- Placeras var som helst
- Fungerar året runt
- Mobil

Resultat: Sågverken var inte längre beroende av forsar.
Produktionen ökade och industrier kunde anläggas strategiskt.

Järnvägen knyter ihop landet

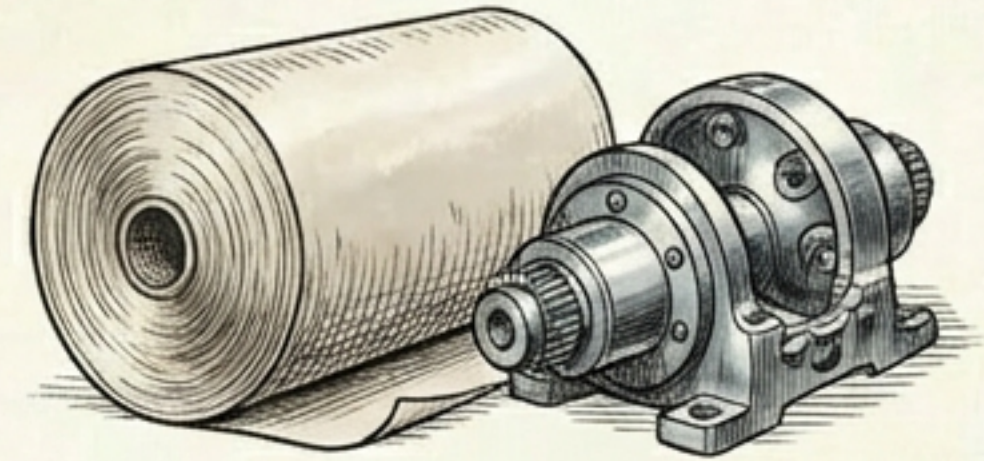
Järnvägen revolutionerade transporten av tunga varor. Järnhantering och verkstadsindustri gynnades enormt när råvaror och färdiga produkter kunde fraktas snabbt över hela landet.

Industrins evolution

Råvaruexport

Mitten av 1800-talet

Förädling

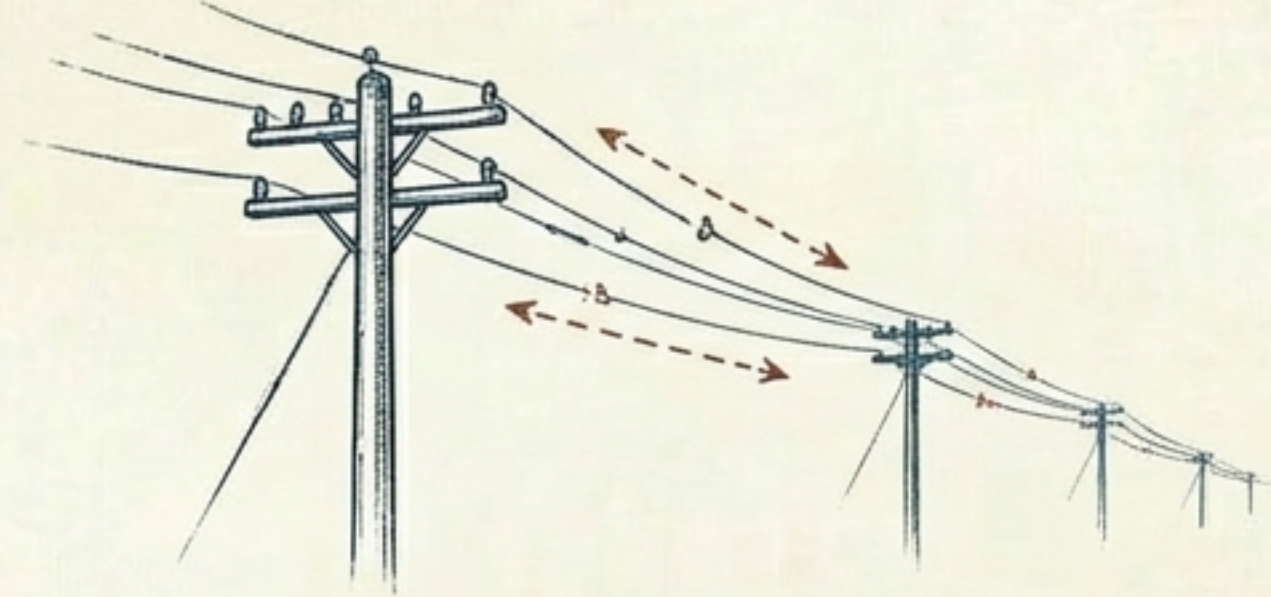
Sent 1800-tal

- Timmer → Pappersmassa
- Järn → Stål & Verkstadsindustri
- Textilindustrin växer fram

Ett samhälle i omvandling

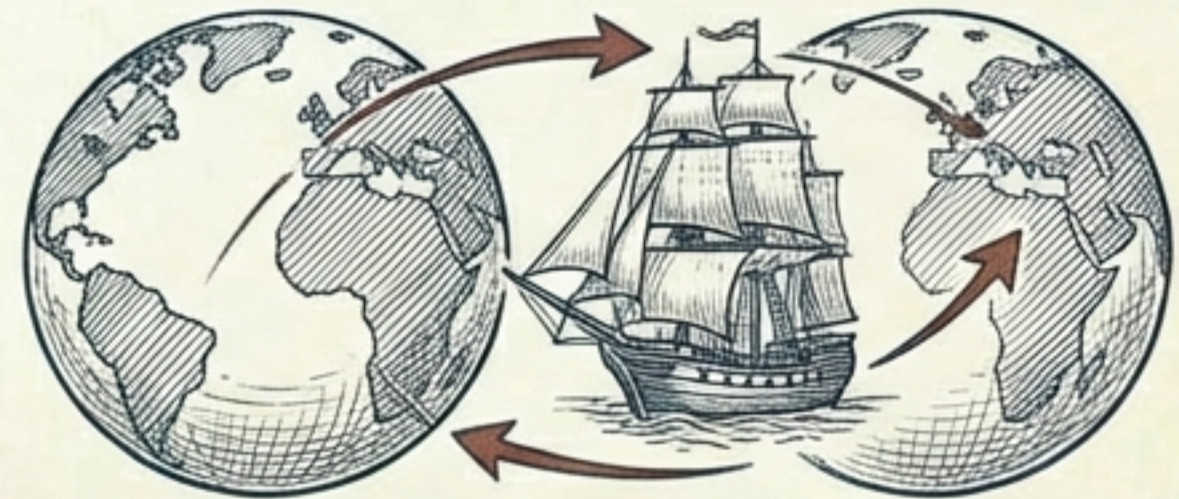
Skolan: Folkskolan införs 1842.

Kommunikation: Telegrafen binder samman orter.

Politik: Framväxten av folkrörelser och demokrati.

Globalisering: Utvandring och exportmarknader.

Grunden till det moderna Sverige

Från 2,3 till 5,1 miljoner invånare.
Från bondesamhälle till industrination.
Från isolering till internationell export.

1800-talets omvälvningar lade grunden för välfärdsstaten och det Sverige vi känner idag.